

UPPFÖLJNING AV
SKOLOR OCH
FÖRSKOLORS PROJEKT
INOM SATSNINGEN DEN
DIGITALA SKOLAN I
REGION HALLAND

Annette Johnsson

Januari 2018

Innehåll

Beskrivning av satsningen Den digitala skolan	3
Utförande.....	3
Hylte kommun.....	6
Årskurserna F-3.....	6
Landeryds skola.....	6
Initiativ och förberedelse inför projektet.....	6
Stöd från ledning.....	7
Användning av digital utrusning.....	7
Tidigare och infriade förväntningar.....	7
Planering och önskemål inför framtiden.....	8
Sammanfattning.....	8
Unnaryds skola.....	9
Initiering av projektet.....	9
Användning av digital utrusning.....	9
Kompetensutveckling.....	9
Planering och ledning.....	9
Tidigare och infriade förväntningar.....	10
Sammanfattning.....	10
Förskolan.....	11
Kantarellens förskola, Hyltebruk.....	11
Initiering av projektet.....	11
Nuläge digitalt användande.....	11
Förväntningar.....	12
Kompetensutveckling.....	12
Sammanfattning och användningsområden.....	12
Sunnanängs förskola, Unnaryd.....	13
Nuläge.....	13
Initiering och ledning.....	14
Förväntningar.....	15
Kompetensutveckling.....	16
Sammanfattning och beskrivning av användningsområden.....	16
Halmstad.....	17
Gymnasieskolan.....	17
Uppstart - flera nya system samtidigt.....	17
Implementering av Unikummodulen.....	18
Användning av Unikum, önskemål och förväntningar.....	19

Kompetensutveckling.....	20
Sammanfattning.....	20
Laholm.....	21
Högstadiet, Våxtorp.....	21
Osbecksgymnasiet.....	21

Beskrivning av satsningen Den digitala skolan

Region Halland utlyste 2016 medel för projekt inom ramen för Tillväxtstrategin för Halland 2014-2020. Huvudmålet för Tillväxtstrategin är att ”Halland ska vara en mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region 2020 än 2014”

Syftet med projektet är att lyfta fram goda exemplen i kommuner och att använda dessa formativt så att region, kommuner och högskolan kan utveckla strategier inom digitalt lärande, samt utforma utbildningsinsatser. I projektbeskrivningen uppmärksammar man att för att ett lärande, med stöd av digitala verktyg, ska kunna bidra till en ökad måluppfyllelse, behöver skola och lärare ha väl strukturerade och genomtänkta arbetssätt för användandet av digitala läresurser och verktyg. Detta förutsätter god digital kompetens hos pedagoger och lärare. Projektet vill verka för en likvärdighet i de halländska kommunerna, där olikheterna ses som ett stöd i utvecklingsarbetet, och inte som ett hinder. Här presenteras en första rapport om projektet och som när allt material är färdiganalyserat kommer att rendera i en forskningsrapport.

Utförande

För att kunna lyfta fram goda exempel och kunna sprida dessa behöver projekten följas upp och detta har gjorts genom intervjuer av forskare från Högskolan i Halmstad i de kommuner som har önskat delta i uppföljningen. Dessa kommuner är Hylte, Laholms och Halmstad kommun. I den fjärde kommunen som anmälde sig till följeforskningsprojektet, Varbergs kommun, har det trots flera påstötningar, inte möjliggjorts några besök i kommunen för uppföljning av projekten. I de andra tre kommunerna gjordes ett första besök i februari/mars 2017 på samtliga skol- och förskoleenheter som deltog i de nedan angivna projekten, se Figur 1 för beskrivning av dessa, där involverade lärare och pedagoger samt rektorer och förskolechefer intervjuats om de processer som har föregått implementeringen av respektive projekt samt hur långt man i nuläget hade hunnit i genomförandet av dem. De intervjuade intervjuades om vilken information och kompetensutveckling de fått inför implementeringen samt deras egen inställning och aktiva deltagande i genomförandet. Dessa första intervjuer följdes sedan upp med intervjuer under höstterminens 2017.

I Hylte kommun var två projekt anmälda för deltagande i följeforskningsprojektet; Läs- och skrivutveckling med digitala verktyg i årkurs 1-3 samt Pedagogisk dokumentation i förskolan med hjälp av digitala verktyg, i detta fall I pads, i fortsättningen benämns de surfplattor. Verktöget har varit detsamma i skola och förskola men syftet med det har skiljts sig åt. När det gäller det förstnämnda projektet har Landeryds och Unnaryds skola besöks av forskaren, vid de två intervjutillfällena intervjuades tre respektive två lärare (vid det andra tillfället tre lärare) samt rektor på de två skolorna. Beträffande projektet i förskolan har i Hyltebruk och Unnaryd Kantarellen respektive Sunnanängs förskola besöks där arbetslagsledare och förskolechefer har intervjuats, totalt 10 personer.

I Laholms kommun har de två projekten Användning av programmeringsverktyg i NO-ämnen i årskurs 7-9 samt Skapande och användning av 3-D labb på gymnasiet anmälts för följeforskning. Dessa två projekt har tydligt skiljt sig åt både vad gäller syfte och utrustning. I det förstnämnda projektet har de två lärarna på Våxtorpsskolansom som arbetar i projektet intervjuats, rektorn intervjuades inte eftersom denne var inhyrd och tillfälligt anställd. Det andra projektet i Laholms kommun med 3D-labb kommer att startas till hösten 2017 och därför har endast rektor på Osbecksgymnasiet och ansvarig på utbildningsförvaltningen intervjuats.

I Halmstad kommun är det projektet Införande av extra anpassning och åtgärdsprogram i Unikum som har följts. I de tre kommunala gymnasieskolorna i kommunen, Sunnarpsgymnasiet,

Sturegymnasiet och Kattegattsgymnasiet har en rektor, två specialpedagoger samt fyra lärare, varav två undervisade i gymnasiegemensamma och två lärare i programgemensamma ämnen, på respektive skola intervjuats, sammanlagt ca 20 personer.

De tre kommunerna skiljer sig åt markant både vad gäller organisationen kring införande av digitala verktyg i skolan och vad man har satsat på. Den information som har delgetts angående Hylte kommun är att skolor och förskolor har fått besked om att det finns medel att söka för inköp av digitala verktyg och att kraven för detta är att varje skola/förskola gör en projektplan där syfte och mål med verktygen beskrivs. Vid återbesöket hade man fått besked om ytterligare medel och man hade långtgående planer på vilka ytterligare digitala verktyg man ville äska pengar för. I Laholm på Våxtorpsskolan hade en liknande struktur vad gäller medelstilldelningen, lärarna ansökte till kommunen genom upprättande av projektplan om medel för att kunna genomföra programmeringslektioner på högstadiet. Däremot har man på Osbecksgymnasiet även sökt medel från andra håll för att kunna utveckla rummet med 3D-utrustning. I Halmstad har projektet initierats och planerats centralt på kommunnivå.

Figur 1. Skolorna och förskolornas projektbeskrivningar

Kommun	Aktivitet	Årskurser / Skolform, antal berörd personal	Tid för start	Forskningsfrågor
Halmstad	Införande av extra anpassning och åtgärdsprogram i Unikum	Gymnasiet Ca 300. Men specialpedagogerna är ca 15 st.	Start 1 januari 2017	- Leder digitalisering av vårt arbete med särskilt stöd till att en större andel undervisande personal anpassar sin undervisning? - Leder digitalisering av vårt arbete med särskilt stöd till en minskad administrativ börda för specialpedagoger?
Hylte	Läs- och skrivutveckling med digitala verktyg Vid Unnaryd skola arbetar man även parallellt med kollegialt lärande för att utveckla undervisningen	Skolår 1-3 C:a 6 st vid Landeryds skola C:a 4 st vid Unnaryds skola	Startar vid terminsstart våren 2017	Hur förändras läsutveckling och skrivutveckling med hjälp av digitala verktyg?
Hylte	Pedagogisk	Förskolan	Start Våren 2017	Hur förändras den

	dokumentation. Ta bilder och dokumentera vad vi gör för att sedan reflektera över.	C:a 8 personal på Kantarellens förskola C:a 8 personal på Sunnanängs förskola		pedagogiska dokumentationen med hjälp av digitala verktyg och vilken effekt får det på verksamheten?
Laholm	3-D labb utbildning/utveckling för framtidens medarbetare i användandet av digitalisering	Åk 1-3 gymnasiet 20 lärare inkl rektor	Hösten augusti 2017 – sommaren juni 2018	Hur gör man 3D labb användarvänligt för pedagogerna i utbildningen för elever inom gymnasieskolan för att möta näringslivets behov av kompetenta framtida arbetstagare.
Laholm	Utvärdering av ett programmeringsverktyg (Raspberry Pi 3) i NO-ämnena,	Årskurs 7-9 2 lärare på Våxtorpsskolan och 1 IKT utvecklare på barn- och utbildningskontoret	Höstterminen 2016	- Har undervisningen i NO-ämnena kring programmering och digitaliseringen bidragit till ökad måluppfyllelse för eleverna samt skolutveckling på Våxtorpsskolan? - Nås intentionerna från 1 juli 2016 i läroplanen och ämnens kunskapskrav kring programmering och digitalisering?
Varberg	Infört två kommunlicenser i syfte att stärka den formativa praktiken. En mot det ämnesdidaktiska perspektivet och den andra mot det allmän didaktiska perspektivet	Årskurs 1-7 Hela kommunen	Insatser har redan startat och planeras fortsätta med fördjupat arbete under våren.	Hur har digitaliseringen stöttat den formativa praktiken?

Hylte kommun

I Hylte kommun sker en satsning under tre år på digital utveckling i skolor och förskolor som kallas Den digitala resan. I den satsningen ingår utrustning och en utbildningsatsning för ledning, politiker och personal. Kommunen har avsatt en viss summa till varje förskola och skola, utefter elev/barnantal, till utrustning. Personal på förskolor, lärare, förskolechefer och rektorer fick information om att det skulle göras en satsning på digital utrustning i Hylte kommun, kravet för att få tillgång till medlen var att respektive förskola och skola skulle göra projektansökningar med beskrivning av vilka behov av utrustning man har och vad man tänkt göra med utrustningen. Under våren 2016 skickade samtliga skolor och förskolor in projektplaner om utrustning till Hylte kommun och tanken var att utrustningen skulle nå skolor och förskolor till höstterminens start 2016. Gemensamt för de båda skolorna och förskolorna som besöktes var att surfplattorna¹ blev rejält försenade vad gäller distributionen av utrustningen. Vid första intervjutillfället tidig vår 2017 då de fortfarande inte hade kommit ut till verksamheten gav personalen uttryck för frustration över att inte kunna komma igång med sina planer. Detta påverkade också möjligheterna för denna studie att kunna utröna eventuella effekter av användandet av utrustningen och inriktningen av studien blev istället mer på implementeringen av användandet av den digitala utrustningen snarare än effekterna av den.

Årskurserna F-3

Landeryds skola

Initiativ och förberedelse inför projektet

Tre lärare intervjuades på Landeryds skola vid första tillfället, vid andra tillfället hade en av lärarna slutat och det var endast två lärare som intervjuades. Vid första tillfället berättade lärarna att alla tre hade varit överens om att de ville ha mer utrustning. Det fanns inget samarbete med årskurserna 4-6 inför denna satsning. En lärare i teamet, som enligt övriga lärare var drivande, kom med konkreta förslag om vilken slags utrustning de skulle söka medel till. Denne initiativtagaren, intervjuades i februari 2017 men fanns inte kvar på skolan vid den andra intervjun, dock skulle hon senare under hösten 2017 återvända till skolan enligt övrig lärare. Det var på hennes initiativ de hade beslutat sig för att använda programvaran Qnoddarna², att det var ett bra och enkelt sätt att komma in i "surfplattvärlden". Läraren hade sett goda exempel från sina egna barns skola i Gislaved där de haft surfplattor sedan första klass i 4-5 år och vilka använde just programmet Qnoddarna. Två av lärarna har samarbetat inför denna satsning men i övrigt samarbetar de inte så mycket, berättar de. De kvarvarande lärarna har pga programmets användarvänlighet kunnat komma igång väl med användandet av programvaran. Läraren som inte var med i planeringsarbetet pga förväntad undervisning i andra klasser fick ändå en av de yngre klasserna och hade även hon kommit igång med Qnoddarna.

Efter drygt ett halvårs försening kom surfplattorna. Lärarna beskrev vid första besöket att de hade satt ihop en projektplan och var väldigt på hugget och hade planerat göra lästester höstterminen 2016 med barnen som var jättesugna. När jag träffade lärarna i början på februari 2017 visade de stor frustration, de hade lagt upp planer inför höstens arbete, men sen kom inte surfplattorna varken till skolstart, efter höstlov eller efter jullov. Man hade även planerat in fortbildning på studiedagar under hösten så fortbildningen kunde inte göras i kombination med användandet av dem i klassrummet, såsom var planerat. Då inte surfplattorna hade kommit under hösten 2016 blev fokus ett annat, Dexter infördes, en plattform för dokumentation. En av lärarna uttrycker att hon tyckt det varit mycket jobbigt med införandet av Dexter.

---

¹Beteckning för iPad och androida pekplattor

² Ett läromedel i svenska och matematik för iPad med interaktiva övningar och där lärarna kan följa elevernas resultat och utveckling

Vid andra besöket, hösten 2017 visade det sig att surfplattorna hade kommit under februari-lovet 2017 och användningen av dem hade kommit igång. Det är givetvis ett dilemma för ansvariga, att man vill förbereda lärarna i god tid på att surfplattorna ska komma så att de kan integrera användandet i undervisningsplaneringen men att man då riskerar att göra dem besvikna och rubba deras planer om det visar sig att planeringen inte går att hålla sig till. Enligt lärarna hade surfplattorna anlänt tidigt hösten 2016 till kommunen men appar var tvungna att bli installerade etc. innan de fick ut dem på skolorna.

Stöd från ledning

Lärarna uttryckte vid första intervjutillfället brist på stöd från tidigare skolledning. Det hade under planerings- och ansökansfasen inte funnits något stöd eller inblandning från ledningen vilket bl.a. ledde till att en av lärarna inte var med i det arbetet då hon enligt planerna inte skulle ha någon F-3-klass till hösten. När jag återkom under hösten hade ledningen vid skolan bytts ut och lärarna upplevde ett mycket större engagemang och stöd när det gällde utvecklingen från den nya ledningen. Viss osäkerhet fanns dock, en av lärarna hade pratat med förra rektorn om att komma igång med Skolverkets moduler och kollegialt lärande, men det var osäkert hur det skulle bli med den nya skolledningen.

Användning av digital utrusning

Vi första intervjun beskrev två av lärarna att de arbetar mycket med projektorn, den tredje har haft problem med kompatibiliteten mellan surfplatta och projektor. Den sistnämnda använder dock datorerna mycket, av vilka de har ca 25 på 100 elever. Hon uttrycker dock att det är problematiskt eftersom man måste låna ihop dem när man ska använda dem, de är utplacerade i olika klassrum. Ibland finns det ca 4-5 datorer i klassrummet, men när andra klasser använder dem, t.ex. mellanstadiet flyttar de dem dit och det är svårt att hitta dem. Det finns en smartboard i klassrummet som hon använder mycket. Denne lärare hade tidigare använt programmet Lexia i förskoleklassen, ett program där man kan arbeta med att känna igen bokstäver, rimma och lyssna, känna igen sista ljudet etc. Men det var mycket besvär med det då hon hade antagit att de skulle kunna använda programmet på vilken dator som helst men det som eleverna gjort sparades bara på just den datorn de arbetade med trots att de hade inloggning till programvaran. Så till slut satt alla vid hennes dator eftersom hon annars hade behövt låna precis samma dator till varje elev vilket blev för svårhanterligt.

En av de andra två lärarna, som sedan tidigare arbetar mycket med projektorn som redskap, använde den t.ex. för att gå igenom matematikboken digitalt. Hon såg stora vinster med att använda surfplattorna till nyanlända barn för att kunna individualisera undervisningen. Vid första intervjun tyckte hon att det skulle bli spännande men att hon nog inte skulle använda Qnoddarna eftersom hon troligtvis skulle ha stora barn. I hennes klassrum fanns ingen Smartboard.

Tidigare och infriade förväntningar

Vid första besöket uttrycker samtliga lärare att de ser möjligheten till individualisering som en av de stora fördelarna med användande av surfplattor, dels för nyanlända och dels för svaga elever. De tänker att det kan vara ett bra komplement i undervisningen av barn med brister i svenskan. Det kan öka motivationen, menar de, inte bara för nyanlända och svaga elever utan för samtliga elever, vilket kan behövas framförallt i trean, menar en lärare, eftersom en del stagnerar lite där i läsning och skrivutveckling. De anser att det kan ge lärandet ytterligare dimensioner och några av barnen behöver belöning direkt. En av lärarna betonar att surfplattorna inte ska användas till att spela med. Läraren, som använt stationära datorer tidigare, och sedan tidigare arbetar mycket med Smartboard, har stora förväntningar kring arbetet med surfplattor och programvaran Qnoddarna, att alla ska kunna arbeta i sin egen takt, att de ska tycka det är roligt och spännande. Hon har som

ovan nämnts jobbat lite med surfplattor innan i förskoleklass men det var problematiskt att de inte kunde spara sitt arbete.

Vid återbesöket är det entusiastiska lärare jag möter. Den (den andra har slutat) som tidigare använde projektorn mycket har fortsatt använda den och men tycker också att Qnoddarna är ett mycket bra komplement. Barnen får många nya moment, och snabb feedback. Men där finns också vissa funderingar, de snabba barnen går vidare väldigt snabbt i programmet men frågan är om de förstår vad de skrivit, kanske tar programvarans spelmoment över lärandet. Arbetet med Qnoddarna har fortsatt utan större problem, eleverna har inte sina egna surfplattor men använder varsin under lektionerna, och då samma från gång till gång så att de kan fortsätta på sin omgång. Problemet med att spara kvarstår, de har inget moln att spara på, och därför måste de ha samma ipad från gång till gång. Förväntningarna kring individualisering har infriats, eleverna är på mycket olika nivå sinsemellan och det går lätt att individualisera undervisningen med denna programvara. Läraren som undervisar de yngsta eleverna menar att det tillför pedagogiska vinster när de ska forma bokstäverna och får återkoppling direkt om det blir fel.

Planering och önskemål inför framtiden

Vid det andra besöket har lärarna fått besked om att det finns nya pengar att söka. En av lärarna tycker att det är ett lagom antal surfplattor men skulle framförallt vilja önska att allt var kompatibelt. När hon försöker testa något nytt, t.ex. koppla ihop surfplattan och projektor så fungerar det ofta inte. Ett annat önskemål är att de fick tillgång till att spara på molnet så att alla kunde spara där. Det har inte varit någon uppföljning av projektet från skolans eller kommunens del vilket de menar hade varit bra, då hade saker som brister i kompatibilitet framkommit. De funderar på att använda surfplattorna lite mer till nyanlända barn, men i årskurs ett fungerar det bra ändå, de lär sig ju från början att läsa etc. precis som de andra barnen.

Sammanfattning

Initiering av projektet och ledning

Lärarna överens om att de ville ha mer utrustning men de har inte gemensamt drivit eller kommit fram till användningsområde utan val av utrustning och användningsområde har drivits av en engagerad och intresserad lärare. Allt ansvar har lagts på lärarna, vilken utrustning, programvara och hur den ska användas. Lärarna har inte fått någon fortbildning i t.ex. att utvärdera och välja programvara. Det uttalades brist på stöd från tidigare ledning men man hoppades nu på den nya ledningen som man upplevde ett större engagemang från. Det finns inte heller samarbete med mellanstadiet inför samarbetet. Trots att den drivande läraren slutade hade de kvarvarande lärarna kommit igång väl med användandet av surfplattorna. Tidsplanen hålls inte, stora förseningar i leveransen av utrustningen.

Tekniska problem

Att inte kunna spara sitt arbete medför praktiska problem för lärarna, då eleverna måste använda precis samma surfplatta från gång till gång för att kunna fortsätta på sitt arbete. Det finns också problem med kompatibiliteten mellan surfplatta och projektor för en av lärarna.

Uppföljning och planering

Det verkar inte finnas någon uppföljning planerad, vare sig pedagogisk eller teknisk. Det har inte heller funnits någon sammanhållen planering i kommunen eller på de enskilda skolorna utan allt ansvar har lagts på lärarna.

Unnaryds skola

Initiering av projektet

Två lärare intervjuades från Unnaryd skola vid det första tillfället, den ena undervisar i årskurserna 1-3 och den andra endast i förskoleklass. Det finns ytterligare en lärare i årskurserna 1-3 men hon var förhindrad vid första tillfället för intervju. Vid det andra tillfället intervjuades även denne lärare. Precis som på Landeryds skola fanns det från början en önskan från lärarna om ytterligare digital utrustning och det är framförallt en av lärarna som är drivande i planeringen av projektet. Lärarna önskade framförallt att utveckla svenskämnet.

Rektorn (som också är förskolechef på Sunnanäng förskola) berättar att initiativet kom uppifrån, från kommunen, att samtliga förskole- och skolenheter ville ha någon digital utrustning måste de skriva en projektplan. På skolan tyckte en del att det var självklart att de skulle ha digital utrustning och tyckte det var konstigt att de måste sitta och motivera det. Rektor på skolan upplevde då att hon måste motivera och förklara något som hon inte själv hade hittat på. Det visade sig att man på skolan ändå kunde se att det fanns poänger med att sätta sig ner och prata igenom det.

Användning av digital utrustning

På skolans fanns vid första intervjun ungefär en laptop per 2,5 elever och en projektor i klassrummet för årskurs 1-3. En Apple-TV fanns sedan i hösten 2016 i detta klassrum. Användningen av denna är framförallt till att läsa digitala böcker och titta på material från YouTube. Innan Apple-TV:n kom var de tvungna att gå iväg till ett annat klassrum. I årskurs 1-3 har man använt programvaran Bingel³ i matematik på surfplattorna. Projektorn i klassrummet har haft en skiftande användning. Någon använder den en hel del, någon annan inte alls utan har gått till annat rum när de tittat på filmer.

Kompetensutveckling

Vid första intervjutillfället hade lärarna haft en träff och tittat på Skolverkets digitala modul inom Lärportalen. De har även fått kompetensutveckling hösten 2016, men troligtvis var det för Dexter, en administrationsplattform. De insåg när de gjorde Skolverkets modul att de befinner sig på mycket olika nivåer när det gäller kompetens och erfarenhet av digital utrustning. Ett första mål sattes då upp; att alla ska kunna använda Apple-TV:n utan att behöva fråga om hjälp. För övrigt får de hjälp centralt från kommunen, t.ex. med urval av programvara, vilka appar som är bra att använda. De har kontakt med en av IT-pedagogerna där. Det finns även specifikt en lärare i Hylte kommun som har större erfarenhet än de andra av arbete med digitala verktyg och som kan ge råd, men lärarna känner sig lite osäkra om vilka appar de ska välja. De appar som är installerade passar inte förskoleklassen och den läraren upplever att kommunen har glömt bort förskoleklassen i satsningen.

Planering och ledning

Lärarna hade planerat att börja använda den nya utrustningen med de nya ettorna hösten 2016 men surfplattorna kom inte till dess. Vid första intervjun våren 2017, när utrustningen ännu inte hade kommit hade man förhoppningen om att istället under höstterminen 2017 kunna börja använda den nya utrustningen med de ettorna som startar då. Vid andra intervjun hösten 2017 berättade de att utrustningen kommit i maj och man hade börjat använda den lite då. Dock menar de att för att alla ska kunna starta med det gemensamt krävs det att varje barn har varsin surfplatta vilket inte kommer att ske i nuläget utan man har endast fått 12 stycken på tre klasser, de har dock ansökt och kommer att få 15 till. De använder dem som komplement till

---

³ Bingel är en digital övärld för åk 1–6 med en ö för varje årskurs. Varje ö har olika färdighetsövningar i svenska, engelska och matematik. Eleverna får s.k. bingelpoäng som de kan använda på olika sätt i spelet.

undervisningen. De skiftas om paddorna, halva tiden var. De menar att de får ta det gradvis, delvis på grund av skillnader i kompetens och erfarenhet. Tanken är att lärarna ska göra ungefär likadana saker med sina elever. En uttrycker önskan om mer styrning från ledningen. De har inte gjort någon speciell planering för användandet, bara detta med binglarna, eleverna arbetar mest enskilt med surfplattorna.

Tidigare och infriade förväntningar

Lärarna hoppas uppnå ökad motivation, se lite glädje som de säger. De menar att för dem som har svårt med pennan och inte får ur sig sina berättelser kan det hjälpa mycket, även att det skrivna ser finare ut med datorn, skrivandet blir mer lustfyllt. Även de som har lättare för skrivning kan göra mer, lägga in bilder etc för att göra det roligare menar lärarna. Vid intervjutillfället två har de precis börjat använda surfplattorna, de använder dem mest till binglarna, se ovan, men har funnit ett användningsområde för nyanlända barn som använder dem tillsammans med studiehandledaren på modersmålet. Läraren i förskoleklassen tror att man kan fånga fler barns intresse, det blir lite spännande, vissa kan bli ännu mer intresserade än de redan är. En del barn i förskoleklassen som man inte tror kan läsa känner ändå igen många bokstäver. Läraren menar att just i förskoleklassåldern är flickorna lite längre fram finmotoriskt, det brukar vara nästan ett halvårs skillnad, men pojkarna kommer igen efter några månader. För pojkarna är det rätt så kämpigt i början och om de kan skriva på surfplattorna kan det underlätta.

Vi det andra intervjutillfället har läraren i förskoleklassen börjat använda några appar där man kan följa bokstäverna, då blir det lättare att forma dem enligt henne. Plattan används också till att fotografera och att filma, men hon menar samtidigt att det är viktigt att det bara är ett komplement i förskoleklassen. Det viktiga i förskoleklassen att ändå att man lär sig hur man är med varandra anser läraren. Hon menar att visst kan surfplattorna tillföra en del men att de i förskoleklassen kan göra ganska mycket andra saker, ge dem det som de inte får hemma. De önskar de hade en lärarsurfplatta så att de kunde fotografera t.ex. på utedagar, de funderar också på att söka medel till en dokumentprojektor. De har som ovan nämnts ansökt om fler surfplattor.

Sammanfattning

Initiering av projektet och ledning

Det fanns, precis som på Landeryds skola, från början en önskan från lärarna om ytterligare digital utrustning och det är framförallt en av lärarna som är drivande i planeringen av projektet. Det är ingen som styr uppifrån vad de ska göra men lärarna koordinerar själva arbetet i lärargruppen och vill arbeta gemensamt. De önskar dock lite mer styrning från ledningen.

Kompetensutveckling

De fick kompetensutveckling hösten 2016, men är osäkert om det var för det administrativa programmet Dexter och har gemensamt gjort kompetensutveckling via Skolverkets modul. Stora skillnader i kompetens och erfarenhet, de har satt upp delmål som alla ska klara av. Lärarna känner sig osäkra vilka appar de ska ha och har inte fått någon kompetensutbildning i det.

Uppföljning och planering

Användandet sker ganska ad hoc, de vill använda dem till läs- och skrivutveckling men vet inte riktigt hur. Förseningen av utrustningen har orsakat att de planer de hade tidigare har inte riktigt kommit till stånd, de har inte heller tillräckligt antal för att kunna göra klassgemensamma aktiviteter. Samtliga lärare använder utrustningen, någon mer, någon mindre men den som kände sig mest osäker använder surfplattorna en hel del. Utvärdering eller uppföljning är inte planerad.

Förskolan

Kantarellens förskola, Hyltebruk

På Kantarellens förskola intervjuas vid båda tillfällena två av tre arbetslagsledare och en förskolechef som är chef för sammanlagt fyra avdelningar. Det första intervjutillfället är i februari/mars och det andra i september, båda 2017. Förskolan fick en första surfplatta till varje avdelning under hösten 2016 och väntar vid det första intervjutillfället på en andra. Samtliga förskoleavdelningar är med i denna satsning på att använda surfplattor för pedagogisk dokumentation, de har dock kommit olika långt vad det gäller implementeringen och förskolechefen på Kantarellens förskola uttrycker uppfattningen att denna förskola varken är längst fram eller längst bak i denna process, utan i ett mellanläge. Det är dock bestämt att samtliga förskolor ska använda sig av digital pedagogisk dokumentation. Det visar sig dock i intervjuerna att både pedagoger och arbetslagsledare har mycket olika kompetens och kunskap i att använda surfplattorna i sin verksamhet och det skiljer sig åt ganska mycket mellan hur de två arbetslagen arbetar. Den ena arbetslagledaren berättar att mycket har hänt sedan det första intervjutillfället, i synnerhet eftersom personalen nu har personliga surfplattor⁴, medan den andra avdelningen menar att inte mycket hänt. Inom arbetslagen arbetar man också på olika sätt med surfplattorna och inställningen till digitaliseringen skiljer sig åt mellan de olika arbetslagen, dock pekar båda arbetslagsledarna på ett ökat intresse bland personalen.

Initiering av projektet

Initiativet om digitalisering och införskaffande av digital utrustning kommer från kommunen. Under senvåren/hösten 2015 fick förskolorna reda på att de skulle få mer digital utrustning. Personalen tycker dock inte att de fick så mycket information. Två av de tre arbetslagsledarna bestämde att de skulle satsa på samma sak och skrev ihop ett projekt men sen kom inte surfplattorna och de kom inte igång. Förskolechefen är ganska ny och arbetslagsledarna berättar att den förre förskolechefen inte var delaktig i processen utan lade över ansvaret på personalen.

Nuläge digitalt användande

Surfplattorna (en per avdelning) används vid första intervjutillfället i huvudsak till sånger och spel. Vid det första intervjutillfället skriver man in dokumentationen i pappersform i den ena gruppen eftersom det är lite svårt att spara i surfplattan medan man i den andra gör dokumentationen digitalt. Man arbetar för att man ska ha en gemensam mall för pedagogisk dokumentation i hela kommunen. Vid det andra intervjutillfället har båda grupperna gått över till att skriva den pedagogiska dokumentationen digitalt men mallen är inte på plats än i surfplattan. I det ena arbetslaget berättas det att när de fick den första surfplattan gjordes flera förändringar, man började lägga ut den pedagogiska dokumentationen på en blogg. Detta arbete hade dock sedan avstannat mer eller mindre i det arbetslaget men kom sedan igång igen när den andra surfplattan kom. Det var dock fortfarande svårt att överföra bloggen till surfplattan utan man gör bloggen på PC:n. Man tar också mycket bilder som man skriver ut och sätter upp.

Vid det andra intervjutillfället har ytterligare medel tillkommit, en viss summa per barn, och man har på förskolan köpt in ett s.k. webbägg⁵. Båda arbetslagen önskar sig även en dokumentkamera och projektor så att de kan förstora t.ex sagoboken så att alla kan se på en större skärm. Även bilder från när de t.ex varit ute i naturen skulle kunna visas då så att de kan prata om dem. Den ene arbetslagsledaren är långt framme i sin tankar om digitalisering och funderar på användandet av VR-kuber⁶, t.ex för att skapa en känsla av att man är i skogen eller skapa lugna stunder. De

---

⁴ De fast anställda i personalen får tillgång till en personlig surfplatta.

⁵ Ett digitalt förstoringsglas, format som ett ägg, som man kan ansluta till surfplattan.

⁶ Ett rum där virtuell verklighet framställs genom att rörliga bilder visas på alla väggarna, ibland också på tak och golv.

uttrycker att inställningen bland personalen är mer positiv att lära sig nu. Projektörer finns inte tillgängliga på denna förskola.

Förväntningar

Den gamla projektplanen som syftar till att den pedagogiska dokumentationen ska skrivas på surfplattor har börjat modifieras lite eftersom det finns flera av pedagogerna som är lite osäkra när det gäller användandet av surfplattor. Målet den närmsta tiden är att få kollegorna att använda surfplattan mer så att de kan lägga in bilder etc och att få mallen för den pedagogiska dokumentationen till surfplattan. En önskan är att använda surfplattan för utvecklingssamtalen. Vid första intervjutillfället uttrycker man en önskan om att få större kunskap om hur man använder surfplattan, inte bara som spel, det spelas dock mycket lite, utan för prata med barnen i verksamheten, att t.ex. reflektera tillsammans med dem om vad man gör.

Det ena arbetslaget har kommit längre än det andra vad gäller tankar kring hur man kan få in lärande i användandet av surfplattorna, såsom när man är ute i naturen, att få barnen att fundera på vad det är de tar kort på. Men båda säger att de ännu inte riktigt fått in barnen i arbetet, dvs att använda surfplattorna som t.ex lärverktyg.

Kompetensutveckling

Förskolechefen berättar att alla i personalen har fått kompetensutveckling i hur man använder surfplattan, och de får ta hem den för att "Lär känna din surfplatta". De hade precis innan det första intervjutillfället haft föreläsning och workshopar där de fick använda dokumentkamera, prova appar etc. Detta var en kommungemensam utbildning och man ägnade en del av dagen åt att arbeta med projektplanen och pedagogisk dokumentation. Förskolechefen berättar vid första intervjutillfället att man planerar att använda en del av APT:n till digitaliseringen, till kollegiala samtal kring detta.

De två arbetslagen vars ledare intervjuades arbetar på olika sätt med kompetensutveckling. Den ena av arbetslagsledarna uttrycker att denne är mycket intresserad av digitalisering och i dennes arbetslag avsätter man tid för IKT, eftersom kunskapsnivåerna inom arbetslaget är mycket spridda, och satsar som arbetslagsledaren uttrycker det, fullt ut på IKT. Samma satsning finns inte i det andra arbetslaget.

Vid det andra intervjutillfället uttrycker båda arbetslagsledarna vid flera tillfällen att sedan IKT-pedagoger anställdes i kommunen under våren 2017 har de blivit en värdefull resurs. När pedagogerna hittar appar som är bra får de hjälp från IKT-pedagogerna med att lägga ut dem till samtliga. Det har blivit en stor förbättring med dessa IKT-pedagoger men de önskar fortfarande mer information från kommunen. Arbetslagsledaren i det arbetslag som kommit längst i sina tankar kring digitalisering berättar att denne hittar hela tiden nya användningsområden för surfplattorna i arbetet med barnen men önskar mer kompetensutveckling.

Sammanfattning och användningsområden

Pedagogisk dokumentation och användning av surfplattan

Mallen för pedagogisk dokumentation har inte lagts in i surfplattorna men de gör den numera digitalt i PC:n. Förskolan har inte införskaffat projektörer och här ligger den stora skillnaden mellan denna förskola och den i Unnaryd. På Kantarellen funderar man fortfarande på hur man ska involvera barnen och alla de användningsområden för surfplattan som är synliga i Unnaryd finns inte här då möjligheterna saknas utan projektör.

Ledning och utvärdering

Den tidigare förskolechefen var inte delaktig i processen ansvaret lades på personalen. Personalen tycker inte att informationen varit tillräcklig. Stor skillnad mot Unnaryd där man har använt APT-träffarna till att gemensamt arbeta och få alla delaktiga i användandet av surfplattor. I Unnaryd har man också sedan tidigare satsat mer utrustning, framförallt projektorer, vilket saknas på denna förskola. Skillnaderna kan bero på byte av ledning på förskolan i Hyltebruk.

Kompetensutveckling

Stor skillnad mellan de olika avdelningar i hur de arbetar med surfplattorna och med kompetensutveckling, i det ena avsätts tid för kompetensutveckling i arbetslaget vilket inte görs i det andra. Arbetslagsledarna uttrycker även stor skillnad inom arbetslagen vad gäller kompetens och erfarenhet av att arbeta med digitala verktyg, dessa skillnader kvarstår vid andra intervjutillfället.

Alla har vid andra intervjutillfället fått kommungemensam kompetensutveckling, två halvdagar i mars 2017. Dock har man varit tvungen att ändra lite i planerna kring pedagogisk dokumentation via surfplattan då flera i personalen är osäkra i användandet av surfplattan. Kommunens IKT-pedagoger är en viktig resurs för personalen.

Användningsområden

Dokumentation

- Bilder som skrivs ut och hängs upp

Övrigt

- Sånger och spel

Sunnanängs förskola, Unnaryd

Nuläge

Förskolechefen berättar att hon tidigare köpte in en surfplatta till varje avdelning, detta var inte en del i denna senare satsning, nu blir det två per avdelning. De ansökte tidigare om fyra projektorer och de kom redan hösten 2016. Det finns nu en projektor och duk på varje avdelning.

En i personalen på varje förskola är utnämnd nyckelperson pga deras tidigare kunskap och intresse av digitalisering. De får lite mer utbildning för att kunna hjälpa till i processen och det innebär att de är lite mer engagerade, men övrig personal har även de fortbildningsdagar. Förskolechefen uppfattar vid första intervjutillfället att det i alla fall finns någon på varje avdelning som har börjat använda surfplattorna. Det visar sig vid intervjuerna att användandet av projektorn är direkt kopplat till användandet av surfplattorna, att projektorn har gjort att de har börjat använda surfplattan mycket mer eftersom det tidigare var svårt att visa saker på den lilla skärmen. Surfplattorna används till pedagogisk dokumentation såtillvida att det tas bilder med dem, men mallen för pedagogisk dokumentation finns ännu inte att använda i surfplattan och den skrivs fortfarande vid andra intervjutillfället manuellt. Dock är arbetsplanen inte integrerad i den, den skrivs ut och sätts i en pärm. Avdelningarna har fått information om mer medel och de har ansökt om fler surfplattor och bee bot⁷.

Vid det första intervjutillfället sker den mesta dokumentationen i analogt, dvs man tar kort med digitalkamera och skriver ut dem via en PC, som alla avdelningar har varsin av, och samlar dem

---

⁷ Bee-bot och Blue-Bot är små robotar som på ett lättfattligt sätt tränar bl.a. problemlösning, algoritmiskt tänkande, felsökning och samarbete. De marknadsförs som introduktionsrobotar för de yngsta, men de även för att konkretisera programmering till en början även för äldre

tillsammans med rapporter nedskrivna i en dokumentmall i en pärm för varje barn. I pärmen samlas också teckningar och annan dokumentation som visar på ett lärande och andra viktiga saker i barnens aktiviteter. Man använder också bilderna för att reflektera med barnen. De hade vid första intervjutillfället börjat diskutera hur surfplattan skulle kunna användas mer till dokumentation. En avdelning har börjat spela in sina samtal med barnen. Två av de fyra avdelningarna berättar vid först intervjutillfället att de använder projektorerna mycket medan de på två andra dittills hade använt dem ytterst lite. En av de sistnämnda avdelningarna menar att de är på försöksstadiet, har fått projektorn att fungera och börjat prova lite när de tittar på filmer om babblarna⁸, den andra av dessa två avdelningar berättar att de har haft mycket tekniskt strul med projektorn. Det var en störning i det elektriska pga att deras avdelning tidigare varit en matsal så nu har de en provisorisk lösning, men det har medfört att de har inte riktigt använt den så mycket som det var tänkt.

Förändringar har skett mellan de två intervjutillfällena, vid det första tillfället tog man i de flesta avdelningar foton mest med digitalkamera, som beskrivits ovan. Det var också då stor skillnad mellan avdelningarna i hur mycket och till vad de använde surfplattorna och i några avdelningar hade inte alla börjat använda vare sig surfplattor eller projektorer. Vid det andra tillfället har klyftan mellan de fyra avdelningarna krympt och de två avdelningar som inte använde projektor och surfplatta så mycket innan har börjat göra det och samtliga pedagoger behärskar till viss del och använder nu surfplattorna.

Många av de förväntningar som de två avdelningarna som inte använde surfplatta och projektor så mycket tidigare hade infriats, i alla fall i den ena av dessa, t.ex att alla nu kunde använda utrustningen och att man använde den till att filma, fotografera och att sedan titta tillsammans med barnen och kanske upptäcka andra eller ytterligare saker när man filmar och tittar på det efteråt. Man hade också börjat filma och fotografera när man var ute och tittade sedan direkt på det via projektorn när de kom hem till förskolan. Det är uppskattat av barnen att se sig själva och att de kan vara med och diskutera. De märker att barnen är mer med i diskussionen på detta sätt. Det blir tydligt för pedagogerna hur barnen uppfattat olika övningar.

Man använder surfplattorna för utvärdering av sitt eget arbete, filmar gruppsamtal med barnen och analyserar sedan tillsammans hur man bemöter barnen. Man spelar in när barnen arbetar för att titta på hur barnen interagerar. De har med dokumentation i surfplattorna till föräldrasamtalen, t.ex hur en vanlig vecka ser ut. Ett användningsområde är för barn med särskilda behov, de övar teckenspråk och surfplatta med projektor är ett viktigt redskap är ett viktigt redskap för att involvera nyanlända barn i utvärderingarna av deras aktiviteter. Från ett verktyg som flera personer kände stor osäkerhet inför har det nu ett halvår senare blivit en integrerad del i den dagliga verksamheten för i alla fall tre av de fyra avdelningarna. De beskriver att det är stor skillnad nu när det är två surfplattor per avdelning, att det ofta finns en ledig.

Men avdelningen med många tekniska problem med projektorn har vid andra intervjutillfället ännu inte riktigt kommit igång på samma sätt som de andra. Man använder surfplattorna lite grann, googlar, tittat på sånger och bilder till sångerna. De använder den i alla fall varje vecka, tar bilder på barnen och tittar på dem tillsammans med barnen. De använder fortfarande mest digital kamera för fotografering.

Initiering och ledning

Förskolechefen (som också är rektor på Unnaryd skola) berättar att initiativet kom uppifrån, från kommunen, att om de ville ha någon digital utrustning måste de skriva en projektplan. Personalen

---

⁸ Babblarna är animerade filmer om figurerna Babba, Bibbi, Bobbo, Dadda, Diddi och Doddo i babblarnas värld och riktar sig till barn i sin tidiga språkutveckling

menar dock att de har velat ha fler surfplattor sedan innan. Enligt förskolechefen var det ingen i förskolan som sa något om att de måste skriva en projektplan, men, såsom ovan nämnts, tyckte de på skolan att det var självklart att de skulle ha digital utrustning och att det var konstigt att de måste sitta och motivera det.

Pedagogerna berättar att förskolechefen initierade ansökan och sedan har arbetslagen arbetat med den enskilt och tillsammans vid APT-möten. De menar att alla känner att de varit med i processen men att några tycker att det är jobbigt med allt nytt man ska lära sig. För att medvetandegöra och tydliggöra skillnader i kompetens och erfarenhet gjorde de en övning på ett APT-möte som gick ut på att de ställde sig i olika fält efter var de tyckte de befann sig när det gäller kunskap och erfarenhet av surfplattor/digital utrustning, t.ex förnekelsefasen, lite intresserad osv. De uppmanades vara ärliga och berätta vad de kände. Sedan fick de prata utifrån det, varför de ställt sig där.

Förväntningar

Vid första intervjutillfället uttrycker de förväntningar med en andra surfplatta på varje avdelning, att man med ytterligare en kan dela upp gruppen. De menar att om man har två kanske man kan ha den ena lite mer till dokumentation och den andra att ta bilder med etc. De ser fördelar med att tillsammans med barnen titta på filmer de gjort över olika teman så att barnet upptäcker sitt eget lärande, att man kan komma tillbaka och reflektera, både pedagogerna enskilt och med barnen. Men flera intervjupersoner berättar också om att flera bland personalen känner stor osäkerhet och rädsla, men de tycker nog ändå att det är spännande menar intervjupersonerna. Men samtidigt finns det de som har kommit till förskolechefen och sagt att de tycker det är mycket jobbigt, att de är oroliga. Samtidigt som pedagogerna är nyfikna på det digitala, finns det dock någon av dem som inte ens har rört vid surfplattan berättar förskolechefen vid första intervjutillfället.

Vid första intervjutillfället uppmärksammar de som redan arbetat en hel del med surfplattan inga speciellt negativa aspekter med surfplattorna, arbetet blir smidigare och snabbare. Dock har de upptäckt ett problem och det är att minneskapaciteten är otillräcklig och tar slut och man måste radera bilder. En av de avdelningar som inte arbetat så mycket med surfplattorna pekar på viss oro att man ska använda den för mycket, att man begränsar sig, den fria leken är det viktiga. Men samma personer har också förhoppningar om att man kan spara mycket tid med digital dokumentation. Samtliga arbetslagsledares förväntningar var vid första intervjutillfället att alla skulle kunna hantera en surfplatta, vilket hade infriats vid andra intervjutillfället. En arbetslagsledare beskriver skillnaden mellan generationerna på avdelningen, att de ibland måste bromsa de lite yngre tjejerna i personalen, det finns äldre personer på avdelningen som inte riktigt hänger med, men de tränar alla lite för att lära sig. Förskolechefen menar att det nog kan ta mer tid nu, att det är en uppstartsfas, att det tar lite tid att testa och komma igång.

Intervjupersonerna berättar att en del föräldrar är lite oroliga att det blir för mycket skärmtid, på nästa föräldratid ska de visa upp sina tankar kring det så att det blir en annan förståelse från föräldrarna och bättre inblick. Förskolechefen berättar att en del föräldrar är väldigt negativa till att de skaffar surfplattor, hon anar att barnen sitter mycket hemma, framför både tv och surfplatta, och att föräldrarna ser det som att i alla fall på förskolan får barnen leka och vara ute mycket, men att det nu fråntas dem. Det gäller ju då att visa på hur vi använder dem, menar hon. Först och främst är syftet att använda dem till pedagogisk dokumentation, men att det även finns mycket bra övningar, t.ex att lära sig bokstäver. Det ska ju vara ett pedagogiskt verktyg men först och främst har vi sökt för pedagogisk dokumentation menar förskolechefen. En av intervjupersonerna menar att det kan tillföra mycket när pedagogen väl känner sig trygg och bekväm med det. I nuläget kan det tekniska krångla till det, t.ex när de gjorde känslöövningar så

blev det mycket bra, men när de skulle spela upp det blev det lite strul och tiden rann iväg och sen när de skulle visa det var det inte samma barngrupp.

Kompetensutveckling

Vid första intervjutillfället har de ännu inte varit på fortbildning, utbildningsdagar är planerade för mars. Kommunen har också köpt in en lärplattform, IST som det är lite utbildning på. Lärplattformen handlar om hur de lättare ska kunna kommunicera med föräldrar och komma ut med information. Det är tydligt enligt förskolechefen vad den ska vara till i skolan men inte riktigt hur det är tänkt i förskolan, i vilken utsträckning den ska användas, om t.ex de pedagogiska planeringarna ska läggas där etc. Föräldrarna ska lägga in sina scheman där, men det finns ju för- och nackdelar, en del föräldrar gör inte det och så stämmer inte tiderna. Och så måste man kanske till slut hjälpa dem att lägga in.

En person på förskolan är utsedd till nyckelperson när det gäller digitalisering och har fått extra fortbildning. Denne person ska också stötta kollegorna i det framtida arbetet. Det är en person från skolan, en från förskolan och rektorn (som även är förskolechef) som går den extra fortbildningen. Nyckelperson när det gäller digitalisering på hela förskolan, ska stötta sina kollegor i det framtida arbetet.

Förskolan har använt APT-möten till fortbildning och personalen har där arbetslagsvis fått uppdrag för att komma igång med surfplattan, t.ex. de skall intervjua två barn, och visade sedan det för de andra i arbetslaget som fick komma med sina åsikter om det. Detta redovisades sedan för alla i personalen. De har även fått ett uppdrag om känslor, där ett arbetslag har filmat barnen när de målat till musik. Förskolechefen och nyckelpersonen håller i dessa uppgifter.

Sammanfattning och beskrivning av användningsområden

Pedagogisk dokumentation och användning av surfplattan

Förskolan har sedan innan införskaffat projektorer till samtliga avdelningar och det har visat sig avgörande för det senare användandet av surfplattorna. De tre avdelningar som använder projektorn har utvecklat sitt arbete med surfplattorna medan avdelningen med stora tekniska problem med projektorn inte riktigt kommit igång med användandet av surfplattan. För övrigt används surfplattorna till pedagogisk dokumentation såtillvida att det tas bilder med dem, men mallen för pedagogisk dokumentation finns ännu inte att använda i surfplattan och den skrivs fortfarande vid andra intervjutillfället manuellt. Skillnaden i kompetens och användande av surfplattor har minskat drastiskt mellan de två intervjutillfällena och samtliga pedagoger behärskar till viss del och använder nu surfplattorna.

Ledning och utvärdering

Initiativet kommer centralt från kommunen, men personalen känner sig delaktig i processen. Ledningen på förskolan har använt APT-mötena för att gemensamt arbeta och få alla delaktiga i användandet av surfplattor. Ledningen har också sedan tidigare satsat på utrustning till förskolan, framförallt projektorer vilket visar sig ha en stor inverkan på användandet av surfplattorna. Det finns inga planer på utvärdering av projektet.

Kompetensutveckling

Initialt är det stor skillnad i kompetens mellan och inom avdelningarna men vid andra intervjutillfället har samtliga avdelningar kommit igång med användandet av surfplattorna tillsammans med barnen både som ett lärverktyg och för pedagogisk dokumentation. Förskolechefen har tillsammans med nyckelpersonen arbetat med hela förskolan på APT-träffarna med gemensamma uppgifter som gjort att samtliga i personalen har blivit delaktiga i

processen, även de som tidigare varit rädda och tveksamma. Alla har vid andra intervjutillfället fått kammungemensam kompetensutveckling, två halvdagar i mars 2017.

Användningsområden

Diskutera bilder och filmer tillsammans med barnen

- Filma barnen när de arbetar med olika teman, t.ex om djur i skogen och tittar på det tillsammans sedan.
- Filmar redovisningar som de får vara delaktiga i sedan när de visar dem. T.ex filmer de när barnen berättar om djur och så kan de visa alla barnen, alla kan se och ingen tränger sig före som när de bara hade surfplattan och ingen projektor.
- De tittar på filmer från youtube och använder projektorn
- Barnen får planera egen idrottslektion och sedan tittar vi på den och analyserar den.
- Har använt några lek/spelappar men tycker inte de är så bra för små barn.

Utvärdering av eget arbete

- En avdelning spelade de t.ex. in vad barnen sa när de ritade räv och grävling efter att ha sett dem och sedan tittade pedagogerna på det, de menade att de fick syn mycket som de inte ser och hör annars när alla pratar samtidigt.
- En avdelning har spelat in gruppsamtal med barnen som de sedan analyserat, hur de integrerade etc. De filmer inte varandra när de pratar med barnen men de filmer sina samtal med barnen så de ser hur de som pedagoger bemöter barnen och kan analysera det.

Föräldrasamtal

- De har med dokumentation i surfplattorna till föräldrasamtalen och tittar på den. De visar då t.ex hur en vanlig vecka ser ut, hur det går till när de är i skogen etc. De upplever att föräldrarna blir mer delaktiga och barnen är väldigt stolta när de visar föräldrarna.

Barn med särskilda behov

- De övar teckenspråk med ett barn med särskilda behov och de ser tydliga framsteg när de tittar på filmerna tillsammans, barnet är med och klappar.
- Förskolan har många nyanlända barn, och pedagogerna menar att surfplattan och projektorn är ett mycket redskap för att involvera barnen i utvärderingarna, i saker som har hänt. Barnen är själva med och sätter ord på vad de har varit med om, vad de har lärt sig.

Övrigt

- De ser även andra positiva effekter, t.ex en lite blyg pojke som visar på större självförtroende, ”där är jag” säger han när de tittar på film.
- En pedagog funderar lite på att använda surfplattan och intervjua barn som ska sluta.

Halmstad

Gymnasieskolan

Uppstart - flera nya system samtidigt

Samtliga kommunala gymnasieskolor i Halmstad har infört en Unikum⁹ modul som innehåller funktioner avseende särskilda anpassningar och särskilt stöd på skolorna. Rektor, lärare och specialpedagoger på de tre skolorna intervjuades om implementering, kompetensutveckling och användning av modulen. Vid första intervjutillfället hade Unikum som helhet varit igång sedan några månader.

Samtidigt som Unikum infördes började Sharepoint och Microsoft 365 användas. Lärarna uttrycker att det har varit svårt att förstå vad man skulle ha de olika plattformarna till och det är tydligt vid intervjutillfällena att lärarna är på mycket olika nivå när det gäller kunskap om dessa

---

⁹ Unikum är en lärportal för samarbete, bedömning och dokumentation kring lärandet i skolan

system. De uttrycker samtliga att det inte har varit tydligt varför de bytt ut det gamla systemet, de hade Fronter innan, till dessa nya. När systemet skulle bytas ut tillfrågades alla vad de önskade av ett nytt system. Svaren var att man skulle kunna lägga in planering och prov, allt på ett ställe, men så kom det tre nya system samtidigt och ett återkommande tema i intervjuerna är att det upplevs som rörigt av lärarna, framförallt var man ska hitta information, med vilken plattform man ska kommunicera med varandra och extern samt att man måste lägga in information i flera kalendrar. Samtliga intervjuade lärare önskar att de hade fått reda på syfte med de olika systemen ”det här ska underlätta med detta” och lite struktur, t.ex detta är Steg 1, det här ska vi börja med. Istället blev det, ”här ska ni lägga er planering och här ska ni lägga era uppgifter. De uttrycker att de hade velat börja i andra änden med syftet.

Implementering av Unikummodulen

Lärarna berättar att det har pratats om införande av Unikum sedan början av 2016. Anpassningar och särskilt stöd talades det inte om. Det handlade om att det skulle vara mer lättillgängligt för elever och lärare, att man kan se vad eleverna gör i olika ämnen och hur det går för dem, bedömningar. Vid första intervjun vet de flesta lärarna inte om att modulen med särskilda anpassningar finns och att de bör skriva in sina egna särskilda anpassningar i den. De som känner till att den finns beskriver att det upplevs som att det kräver tid, att man måste leta på varje elev om de har anpassningar och vilka de i så fall är, man får ingen övergripande bild. De visste inte när det talades om Unikum att systemen Sharepoint och Office 365 skulle införas. Det upplevdes sedan när de kom att det bara blev ytterligare saker att hålla reda på. Någon lärare menar att när de inte riktigt vet syftet med saker blir det lite av elevbeteende ”jag skiter i det”. På varje skola finns det olika rektorer för olika områden, och det visade sig vid intervjuerna att varje rektor arbetar olika med implementeringen av Unikummodulen. Lärarna önskar att det skulle finnas en gemensam riktning för i alla fall varje skola.

Vid andra intervjutillfället har ledningen på en av skolorna nu betonat att modulen ska användas och möte har skett med den gemensamt Unikum-ansvarige läraren på samtliga gymnasieskolor där det har betonats att man ska jobba med denna satsning. Lärarna på den skolan har börjat skriva in sina anpassningar, framförallt inför de nationella proven, där måste det skrivas in för de elever som behöver stöd vid dessa. Man har diskuterat vad man kan skriva om vad, t.ex skillnaden mellan behov och diagnos och vad som innefattas när man kryssar i rutan med behov. Samtliga specialpedagoger som fått det delegerat från rektorn vid denna skola lägger ut åtgärdsprogram i unikum, men en specialpedagog har inte fått det delegerat. Det är tydligt att det på skolorna finns skillnader mellan de olika rektorerna (förf. anm.). Tidigare upplevdes det av specialpedagogerna som att det adderade till administrationsbördan men att det nu har lättat något. Den gemensamt Unikumansvarige läraren i kommunen som finns på Kattegattsskolan har fått några timmar i veckan då han finns tillgänglig för frågor och hjälp. De problem som specialpedagogerna tidigare upplevde med formatet är korrigerade, t.ex att det tidigare bara fanns en ruta för utvärdering och inte för uppföljning. Rutan med åtgärdsförslag är borttagen, den passade inte in i gymnasiets verksamhet. Specialpedagogerna menar att Unikumansvarige är väldigt öppen för att ta emot förslag och att driva IKT-frågor.

Vid det andra besöket anger en lärare, denne lärare var tidigare en av de få vid sin skola som la in anpassningar, att lärarna nu på denna skola har börjat lägga in anpassningar. Fler av lärarna lägger in anpassningar men långt ifrån alla. Samtliga är ålagda att göra vissa saker i Unikum, bedömningar etc. Läraren berättar att specialpedagogerna vid skolan lägger in allmänna anpassningar medan undervisande lärare anger det ämnesvis, men alla anpassningar hamnar på samma ställe men med olika rubriker. Man skriver inget känsligt under anpassningar.

Användning av Unikum, önskemål och förväntningar

Flera av de jag intervjuar vet inte om att möjligheterna finns att lägga in särskilda anpassningar i unikum. Några har fått information att det inte finns möjlighet för lärare att lägga in anpassningar och blir förvånade när de får information om att möjligheterna nu finns. Däremot har lärarna börjat använda unikum till andra delar, såsom bedömningar. Vid första intervjutillfället uttrycker lärarna att unikum som system är lite statiskt och oflexibelt, att de inte kan skriva i sina omdömen vad de vill skriva så att det blir användbart för både lärare och elev. En lärare menar att det skulle behövas mellanlägen för de som inte har godtagbara resultat men som inte behöver koppla in specialpedagog, i nuläget finns bara möjligheten att ange att insats krävs vilket är kopplat till insatser av specialpedagog. Det finns elever som mentorena träffar i sin undervisning och mentorsgruppen men det finns också elever som inte träffar sina mentorer under någon undervisning. Lärarna menar att man kan få reda på varje mentorselevs kunskap i respektive ämne men att man inte kan få någon övrig information om eleven, t.ex. om den sitter tyst och snällt men inte gör någonting eller om det finns andra anledningar till att de inte uppnår kunskapsmålen.

Vid andra intervjutillfället uttrycker lärarna att de fortfarande saknar ett mellanläge, t.ex. om en elev missat en uppgift men inte behöver anpassningar för det. Det hade varit bra om det hade funnits variation, t.ex. om de varit sjuka och man inte har underlag, om man saknar underlag måste man skriva vilka insatser som krävs, men det kan vara så att de varit sjuka och då behövs inga speciella insatser. Det skulle behövas alternativ till insats. Det finns behov av fortsatta IT-möten, det är problem med synkroniseringen mellan systemen. Man vet inte var dokumenten och informationen hamnar och var man ska hitta det. Utvecklingssamtalen med hjälp av unikum har fungerat bra. När jag frågar om de har möjlighet att ge feedback på hur det fungerar svarar läraren att de inte har haft det, att ingen har frågat efter hur det fungerar. När Unikum väl installerat systemet lämnade de skolan. Läraren är generellt positiv till Unikum som plattform, det underlättar att ge en helhetsbild och framförallt underlättar det bedömningsbiten.

De extra anpassningar som vid första intervjutillfället har lagts in i Unikum har i nästan samtliga fall lagts in av specialpedagogen, detta visar sig vara fallet även vid andra intervjutillfället. De lägger också in åtgärdsprogrammen. Lärarna anser att organisationen kring insatser av särskilt stöd fungerar väl, insatser sätts in snabbt, genast på hösten om det behövs. Lärarna slår larm till elevhälsoteamet om det inte fungerar för någon elev, det tas upp under ordinarie möte som oftast sker varannan vecka. Ibland kopplas studie- och yrkesvägledaren in, om det t.ex. handlar om att byta program. Lärarna får kontinuerlig feedback om vilka åtgärder som satts in och hur det har fungerat. När lagen om anpassningar inom ramen för undervisning kom 2014 fick de reda på förändringen angående åtgärdsprogram, att de inte ska skriva åtgärdsprogram på samma sätt utan att de först skulle göra anpassningar i klassrummet utifrån de resurser de har och sedan blir det eventuellt åtgärdsprogram efter utredning om anpassningarna inte är tillräckliga. De fick en lathund om i vilken iordning saker skulle göras, men det sades inget om att de skulle dokumentera anpassningarna. Någon lärare påpekar att det inte är tydligt för alla lärare skillnaden mellan särskilt stöd, särskilda insatser och särskilda anpassningar. De har dock fått, om inte utbildning så i alla fall information om det.

Lärarna gör ofta egna separata anteckningar om anpassningar. Det finns en viss oro när det digitaliseras om vad man kan skriva och vem som kan läsa det. Någon har erfarenhet av att känslig och olämplig information hamnat fel. De har inte riktigt all info kring vem som har tillgång till informationen. I nuläget är det så att den som är mentor mailar till undervisande lärare eller vice versa och berättar att ”i det här ämnet gör jag de här anpassningarna för den eleven” som läraren är mentor för och så kan mentorn i sin tur skicka vidare det till andra lärare, ”så här har den läraren gjort för att hjälpa den eleven”. Men det blir ju väldigt mycket mail eller papper

och många lärare har många elever, menar en lärare. Det finns en risk att elever ramlar mellan stolarna, att inte informationen får fram. Flera lärare menar att om man kan få det till att fungera med att lärarna lägger in särskilda anpassningar i Unikum finns det en stor vinst att göra och det skulle definitivt skulle minska den administrativa bördan. Om det mentorn skriver om sina mentorselever även genom unikum direkt kunde mailas undervisande lärare vore det ännu bättre, menar en lärare. Vid årsskiftet fick de vid en skola meddelande från specialpedagogen om att åtgärdsprogram nu var inlagt. Ett annat önskemål är att de skulle finnas någon markering att det finns särskilda anpassningar när listan med elever kommer upp så att man kan gå vidare och se vilka anpassningar som finns, en sådan funktion hade varit mycket bra. För annars är det ju så, menar läraren, att hon måste gå in på varenda elev och se om det finns särskilda anpassningar för någon elev och har man 150 elever är det väldigt många elever man ska gå in och hålla sig uppdaterad om,

Även när det gäller planeringar ser lärarna att det skulle vara en stor fördel om de lades in i Unikum och kunde samordnas i en kalender eftersom det i nuläget är problematiskt att få tillgång till de andra lärarnas planeringar. Problemet upplevs som störst i de ämnen där elever från många olika program går, det kan vara upp till fem olika program, då måste läraren gå in i alla klassers kalendrar för att se när de ska ha prov så att det inte krockar. Det var detta som de vill komma ifrån med hjälp av Unikum men som de inte ser har uppfyllts.

Kompetensutveckling

På varje gymnasieskola har minst en lärare fått rollen som unikumutbildare och därmed fått extra utbildning i det systemet. Samtliga lärare har fått gemensam utbildning, halvdagsutbildningar om Unikum, att lägga in planering, bedömningar, uppgifter, koppla till läroplaner etc. men ingen fortbildning om hur de ska använda modulen kring anpassningar och särskilt stöd. Angående Sharepoint och Office365 anger de att de bara fick reda på att de skulle använda dem och inte någon annan förberedelse. Hos en lärare som är utbildare i Unikum och följaktligen fått mer utbildning än de flesta andra lärare bekräftas bilden av att modulen särskilt stöd och anpassningar är något som inte berörts i utbildningarna våren 2016 och hon känner vid första intervjutillfället inte till att den finns där och vad man kan göra i den. Det sades vid dessa utbildningstillfällen att det skulle göras senare för modulen var inte färdig. Specialpedagogerna berättat vid första intervjun kommunen ännu inte gått igenom delen om särskilt stöd med specialpedagogerna, de visst inte om att lärarna kunde lägga in anteckningar om särskilda anpassningar i den utan hade uppfattningen att de inte kunde lägga in något i den.

En av de som intervjuas och som är unikumutbildare menar att de behöver ta en gemensam samling med hela personalen på skolorna, vad mentor ska göra, undervisande lärare, specialpedagog etc. Vid återkomsten ett halvår senare, vid intervjuer med specialpedagoger visar det sig att specialpedagogerna har fått ytterligare kompetensutbildning och att frågan kring användning av anpassning/åtgärdsmodulen har lyfts av ledningen på i alla fall en av skolorna.

Sammanfattning

När Unikum som system infördes började samtidigt två andra nya system användas. Vid införandet av Unikum anordnades kompetensutveckling vad gäller hela systemet men inte i avseende på modulen kring anpassningar och särskilt stöd därför var vid första intervjutillfället flertalet lärare okunniga om att möjligheten fanns för lärare att skriva in anpassningar på unikum. Vid andra intervjutillfället hade några få lärare börjat använda modulen men inte mycket hade hänt vad gäller det sedan första intervjutillfället.

Lärarna uppfattade att införandet av tre nya system samtidigt hade gjort tillvaron rörig, man visste inte vilken information som lades var och var man skulle kommunicera med vem, man var också

tvungen att skriva in information i flera olika kalendrar. De två andra systemen, Sharepoint och Microsoft 365, hade inte föregåtts av utbildning eller tillräcklig information om hur de skulle användas, syftet med de olika systemen var oklart. Det hade inte heller kommit några direktiv från de olika gymnasiernas ledningar om att modulen skulle användas och det skiljde sig också mycket åt mellan och inom arbetslagen om och hur modulen användes. Vid andra intervjutillfället hösten 2017 hade vissa förbättringar gjorts som specialpedagogerna påpekat men de önskemål som lärarna hade om förbättringar fångades inte upp i någon uppföljning eller utvärdering och någon sådan var inte heller planerad.

Laholm

Högstadiet, Våxtorp

Initiativet till utvecklingen av programmering på Våxtorpsskolan har helt och hållet kommit ifrån de två undervisande lärarna i programmering. Utvecklingen av undervisningen och kurserna står lärarna för. De upplever att de har ledningens stöd men att rektorn för övrigt inte alls varit inblandad. När de fick besked om att de tilldelats medel inhandlade de den utrustning som behövdes. Vid införandet av programmering tillkom dock lite praktiska problem, när det tillkommer ett moment i ett ämne måste man plocka bort något annat. Därför blev det så att de först använde elevens val och en frivillig elevgrupp bildades som arbetade med programmering. Från våren 2017 togs det in i matematiken, de menar att det passar bra med den senaste redigerade versionen av Lgr11 där programmering kommer att bli en del av matematiken. Lärarna berättar också att de nu har fått en egen lokal, innan var det problem med tekniken och att koppla upp det varje gång. De berättar att de organiserar programmeringsutbildningen i två steg, först kodning och sedan med givare för att få in data att använda i programmen.

Eleverna får nu tre lektioner i kodning i årskurs 8. De som är intresserade kan fortsätta och följa operativsystemet på egen hand och slutföra alla steg. Operativsystemet heter Kano, det är självgående för de flesta, dock inte för alla. Undervisningen organiseras utefter viss nivågruppering. De har sett med intresse att denna nivågruppering inte följer de gängse ”duktighetsgrupperna”. Ett exempel på detta är en elev, som inte var så villig, utan gav upp ganska snabbt. När lärarna visade på programmering kopplade till fysiska verklighet fångades denne elev av det och gick vidare långt utöver dem alla. Lärarna får ingen kompetensutveckling i detta utan det är helt och hållet ett eget intresse som driver utvecklingen. Syftet är att de ska väcka intresse för programmering hos elever och andra lärare. De anser att det har gått väldigt smidigt att föra in det, men att man hade behövt ta det ännu mer på allvar. De har ännu inte kommit så långt med spridningen till andra ämnen, mer än till viss del i Teknikämnet.

Osbecksgymnasiet

På Osbecksgymnasiet vill man skapa ett användarvänligt 3D-labb för pedagogerna i utbildningen och för eleverna inom gymnasieskolan. I denna satsning ingår också en utbildningsinsats för att kunna optimera undervisningen inom industri-, teknik- och naturvetenskapliga programmet inom 3D tekniken kopplat till kurserna inom de olika programmen. Projektet planerades att sätta igång hösten 2017 och ett förberedande möte med intervjuer hölls våren 2017 dels för att få information om hur man hade tänkt implementera projektet och dels planera för uppföljningen under hösten. De har redan 3D-skrivare på skolan och två lärare använder utrustningen till Industriprogrammet och Teknikprogrammet men man vill integrera användandet också i övriga program. Man har sett att det finns en brist i kompetensen hos övriga lärare hur man använder dem. Och vill därför satsa på utbildning till övriga lärare. Kommunen har avsatt investeringsmedel för denna satsning. Man söker också medel från andra externa aktörer.

De berättar att man även tänkt utvidga användandet av 3D-labbet till grundskolan och vuxenutbildningen. I nuläget finns kompetensutveckling tillgänglig för hur man använder utrustningen, men inte hur man ska implementera den i andra program eller att se vilka ämnen den kan användas i. Tre personer är på kurs eller har varit och ytterligare tre skulle gå under våren. De vill ha introduktionen av projektet under uppstartsveckan på höstterminen, då man arbetar med att undersöka vilka mål i olika kurser som det fungerar att använda 3D-teknik i.